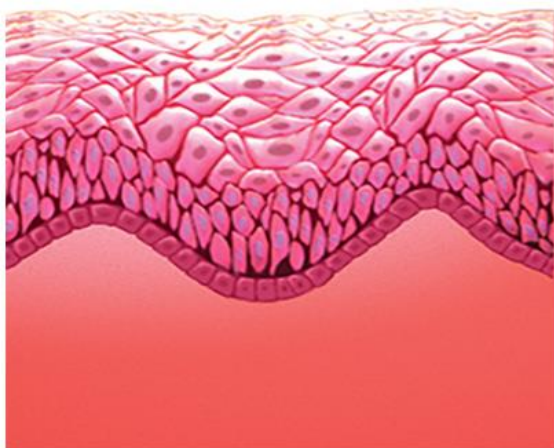

Sköra slemhinnor i slidan

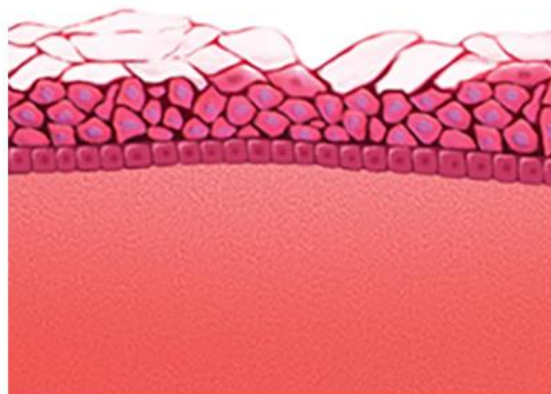
kortfattad information om några vanliga östrogenpreparat

Sköra slemhinnor i underlivet är bland det vanligaste problemet kvinnor söker för på vår mottagning.

Normalt är slemhinnan i slidan och vulva rosafärgad, fuktig, veckad och elastisk. Östrogenet underlättar blodcirkulationen, ser till att sekretproduktionen fungerar och skyddar mot infektioner. När östrogenproduktionen minskar kan slemhinnan i underlivet men även i urinröret bli uttunnad (atrofisk), blek och slät. Den blir mindre elastisk, torrare och därmed känsligare.

Frisk, tjock slemhinna med god östrogennivå.

Tunn, torr och skör slemhinna på grund av östrogenbrist.

Bild lånad från Novonordisk

Typiska besvär kan vara torrhet, sveda eller skavningskänsla i underlivet. Man kan känna obehag att sitta, cykla eller bära tajta kläder. Det kan också göra ont vid samlag. Det är inte ovanligt att man känner sig kissnödig oftare än vanligt och det är också lättare att få urinvägsinfektioner när slemhinnan är tunn/atrofisk. Vaginala besvär är vanligast efter menopaus men kan börja redan innan menstruationerna slutat. Det är även vanligt att kvinnor får vaginal atrofi (tunna, sköra slemhinnor) efter förlossning vid amning då östrogennivåerna är låga.

Klimakteriebehandling med östrogen (systemisk behandling som påverkar hela i kroppen) kan ibland hjälpa även mot östrogenbrist i underlivet. Den mest effektiva behandlingen mot vaginal atrofi är dock att använda "svagt" östrogen i slidan och ibland även kring slidmyrningen. Östrogen påverkar även urinvägslemhinnan positivt och ökar på det sättet motståndskraften mot t ex urinvägsinfektioner.

Att välja att tvätta med olja i stället för tvål är också bra att tänka på vid underlivsbesvär då både varmt vatten och tvålar kan verka uttorkande.

Det finns ett flertal preparat på apoteken som hjälper mot besvären, både receptfritt och receptbelagda. Om besvären inte förbättras eller om du är osäker kring behandling rekommenderas en undersökning på din vårdcentral eller hos en gynekolog. För all lokal hormonbehandling gäller tyvärr att besvären oftast kommer tillbaka om man avslutar behandlingen.

Nedan följer en översikt av de preparat som brukar användas i vanlig vård. Detta är en kort sammanfattning för att ge lite vägledning över vilka preparat som finns och skillnader mellan dem.

Estrokad vagitorier

Dessa används varje kväll i 2 veckor för att bygga upp slemhinnan och sedan 2 ggr/vecka framöver.

Fördel: Det är mycket lågt innehåll av östriol och påverkar inte resten av kroppen. Receptfritt. Förhållandevis billigt.

Nackdel: Ger flytning när de smälter men en del kvinnor upplever det positivt. Går inte att förskriva på recept.

Ovesterin vagitorier och / eller kräm

Ovesterin används varje kväll i 2 veckor för att bygga upp slemhinnan och sedan 2 ggr/vecka framöver. Finns både som vagitorier och vaginalkräm som man för in med applikator.

Dessa har något högre östrioldos än Estrokad.

Detta preparat har funnits längst på marknaden används ofta efter t ex förlossning.

Fördel: Det är lågt innehåll av östriol och påverkar inte resten av kroppen. Krämen kan smörjas extra vid t ex slidmynningen. Ingår i läkemedelsförmånen (om det förskrivs på recept).

Nackdel: När vagitoriet smälter kan det upplevas kletigt men vissa tycker att det är en fördel. Krämen är tjock vilket kan upplevas både bra och dåligt.

Blissel kräm

Denna kräm används med en separat införare varje kväll i 2 veckor för att bygga upp slemhinnan och sedan 2 ggr/vecka framöver.

Krämen har ett mycket lågt innehåll av östriol och var den första som godkändes till kvinnor som haft bröstcancer.

Fördel: Det är lågt innehåll av östriol och påverkar inte resten av kroppen. Krämen kan även ska smörjas extra vid t ex slidmynnigen. Förhållandevis billigt.

Nackdel: Ger lite flytning. Ingår inte läkemedelsförmånen. Är än så länge receptbelagt.

Oestring

En ring som placeras i slidan och kan behållas på plats i 3 månader. Man byter alltså endast 4 gånger per år. Denna innehåller östradiol som är något "starkare" än östriol.

Fördel: Det är lågt innehåll av östradiol. Enkelt, behöver inte administreras regelbundet. Kladdar inte alls. Förhållandevis billigt. Ingår i läkemedelsförmånen.

Nackdel: Kan ge lite flytning. Är receptbelagt. Vissa kvinnor tycker det är svårt att ta ut ringen själva men detta kan göras hos t ex barnmorska eller gynekolog. Passar de flesta men inte alla kvinnor (ibland svårare om man är trång eller har opererat bort livmodern).

Vagifem

En liten tablett som är applicerad på separat införare. Tas varje kväll i 2 veckor för att bygga upp slemhinnan och sedan 2 ggr/vecka framöver. Denna innehåller östradiol som är något "starkare" än östriol.

Fördel: Kladdar inte alls. Engångsinförare. Receptfritt.

Nackdel: Har inte alltid full effekt vid slidmyningen. Dyraste preparatet, kan fås på recept för större förpackning (något billigare/styck). Ingår inte i läkemedelsförmånen.

Vagirux eller Vagidonna

Denna vaginaltablett på används varje kväll i 2 veckor för att bygga upp slemhinnan och sedan 2 ggr/vecka framöver. Samma sak som Vagifem, men man återanvänder införaren. Tas isär och sköljes.

Denna innehåller östradiol som är något "starkare" än östriol.

Fördel: Kladdar inte alls. Billigare än Vagifem. Miljövänligare än Vagifem pga. Färre plastartiklar.

Nackdel: Har inte alltid full effekt vid slidmyningen. Ingår inte i läkemedelsförmånen.

Intrarosa vagitorier

Vagitorier som innehåller DHEA. DHEA omvandlas till östrogen och testosteron i cellerna i vagina och har bra effekt på slemhinnan. Kan påverka lusten och den sexuella upplevelsen positivt men det är väldigt individuellt. För att eventuellt få den effekten rekommenderas att man tar vagitoriet dagligen i 3-4 månader. Om ingen positiv effekt på lusten och upplevelsen kan man inte förvänta sig ytterligare effekt vid längre tids behandling. Har man haft en god effekt kan man prova att minska dosen till några gånger i veckan.

Fördel: Mindre vagitorier. Kan ha effekter även annat än på slemhinnan (muskler och nerver).

Nackdel: Ger flytning som vagitorier vilket kan vara både positivt och negativt. Är receptbelagt. Tillhör de lite dyrare preparaten.

